

नेपाल राष्ट्र बैंक

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग

पत्र संख्या : बै.वि.नि.वि. / नीति / परिपत्र / घ / ०५ / ०८२ / ८३

केन्द्रीय कार्यालय

बालुवाटार, काठमाडौं

फोन नं. : ०१-५७९९६४१/४२/४३/४४

Website : www.nrb.org.np

पोष्ट बक्स : ७३

मिति : २०८२/१०/०२

इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु,

महाशय,

यस बैंकबाट “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८१ मा संलग्न तालिकावमोजिम संशोधन/परिमार्जन/थप गरिएको हुँदा सोहीवमोजिम गर्नु गराउनु हुन नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो निर्देशन जारी गरिएको छ।

भवदीय,

(रामु पौडेल)
कार्यकारी निर्देशक

बोधार्थ :

१. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, गभर्नरको कार्यालय।
२. श्री नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, वित्तीय क्षेत्र व्यवस्थापन तथा संस्थान समन्वय महाशाखा, सिंहदरवार, काठमाडौं।
३. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग।
४. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग।
५. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, कानून महाशाखा।
६. श्री नेपाल लघुवित्त बैकसंघ।

**यस बैकबाट “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८१
मा संशोधन/परिमार्जन/थप ।**

क्र.सं.	व्यवस्था नं.	विद्यमान व्यवस्था	संशोधित व्यवस्था
१.	निर्देशन नं. ४/०८१ को १ (ज) को (आ) मा संशोधन ।	(आ) ग्राहक संरक्षण कोष (Client Protection Fund) मा जम्मा भएको रकम ऋणीहरूको सामूहिक हित हुने कार्य गर्न, समस्यामा परेका ऋणीको व्यवसायको सुरक्षण एवम् पुनर्स्थापना गर्न तथा ग्राहकहरूको शिक्षा र क्षमता विकास एवम् ग्राहकहरूका सन्तानको विद्यालय स्तरको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा पोषणसम्बन्धी कार्यक्रममा उपयोग हुने गरी मात्र खर्च गर्नु पर्नेछ । ग्राहक संरक्षण कोषमा अधिल्लो आर्थिक वर्षको नाफाबाट जम्मा हुने रकमको न्यूनतम ५० प्रतिशत रकम पछिल्लो आर्थिक वर्षमा खर्च गर्नु पर्नेछ । यसरी खर्च भएको रकम तथा सो सम्बन्धी विवरण संस्थाको वार्षिक प्रतिवेदनमा स्पष्ट रुपमा खुलाईएको हुनु पर्नेछ । खर्च नभएको रकम Earmark गरी छुट्टै लगानी गर्नु पर्नेछ र यस्तो लगानीबाट प्राप्त आम्दानी सोही कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ । तर, ग्राहक संरक्षण कोष (Client Protection Fund) मा जम्मा भएको रकमबाट कुनै पनि किसिमको कर्जा तथा सापटी प्रदान गर्न पाइने छैन । यस प्रयोजनको लागि लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आफ्नो सञ्चालक समितिबाट छुट्टै कार्यविधि पारित गराई लागू गर्नु पर्नेछ ।	(आ) ग्राहक संरक्षण कोष (Client Protection Fund) मा जम्मा भएको रकम ग्राहक सदस्य हरूको सामूहिक हित हुने कार्य गर्न, समस्यामा परेका ऋणीको व्यवसायको सुरक्षण एवम् पुनर्स्थापना गर्न, दैवीप्रकोप/दुर्घटनामा परेका ग्राहकको परिवारलाई सहयोग गर्न तथा ग्राहकहरूको शिक्षा र क्षमता विकास एवम् ग्राहकहरूका सन्तानको विद्यालय स्तरको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा पोषणसम्बन्धी कार्यक्रममा उपयोग हुने गरी मात्र खर्च गर्नु पर्नेछ । ग्राहक संरक्षण कोषमा अधिल्लो आर्थिक वर्षको नाफाबाट जम्मा हुने रकमको न्यूनतम ५० प्रतिशत रकम पछिल्लो आर्थिक वर्षमा खर्च गर्नु पर्नेछ । यसरी खर्च भएको रकम तथा सो सम्बन्धी विवरण संस्थाको वार्षिक प्रतिवेदनमा स्पष्ट रुपमा खुलाईएको हुनु पर्नेछ । खर्च नभएको रकम Earmark गरी छुट्टै लगानी गर्नु पर्नेछ र यस्तो लगानीबाट प्राप्त आम्दानी सोही कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ । तर, ग्राहक संरक्षण कोष (Client Protection Fund) मा जम्मा भएको रकमबाट कुनै पनि किसिमको कर्जा तथा सापटी प्रदान गर्न पाइने छैन । यस प्रयोजनको लागि लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आफ्नो सञ्चालक समितिबाट छुट्टै कार्यविधि पारित गराई लागू गर्नु पर्नेछ ।

**यस बैकबाट “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८१
मा संशोधन/परिमार्जन/थप ।**

क्र.सं.	व्यवस्था नं.	विद्यमान व्यवस्था	संशोधित व्यवस्था
२.	निर्देशन नं. ४/०८१ को १ को घ को अ (२) हटाइएको ।	घ. वित्तीय विवरणहरु प्रकाशन गर्नु पर्ने (२) NFRSs लागु नभएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाले संलग्न निर्देशन फा.नं.घ ४.१ बमोजिमको वासलात, नाफा-नोक्सान हिसाव र नगद प्रवाह विवरणका साथै यी वित्तीय विवरणहरूसँग सम्बन्धित सबै अनुसूची तथा विवरणहरु वार्षिक प्रतिवेदन पुस्तिकामा प्रकाशित गरी आफ्नो वेबसाइटमा समेत अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ । साथै, वासलात, नाफा-नोक्सान हिसाव, नगद प्रवाह विवरण, यस निर्देशनको पुँजीकोष तालिका (अनुसूची नं.४.२४/४.२४ (क) र प्रमुख सूचकाङ्क (अनुसूची नं.४.२५)अनुसारको विवरण सर्वसाधारणको जानकारीको लागि राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा आर्थिक वर्ष समाप्त भएको नौ महिनाभित्र अनिवार्यरूपमा प्रकाशित गर्नुपर्नेछ ।	हटाइएको ।
३.	निर्देशन नं. ४/०८१ को २ को (७) मा संशोधन ।	(७) आम्दानी/खर्च लेखाङ्कन गर्ने नीति लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कुनै पनि आय/खर्चलाई सामान्यतया प्रोदभावी आधार (Accrual Basis) मा आय/खर्च जनाउनु पर्नेछ । तर, नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRSs) लागू भइनसकेका लघुवित्त वित्तीय संस्थाले नगद प्राप्तिको आधारमा कर्जा/सापटको व्याज आम्दानी जनाउने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।	(७) आम्दानी/खर्च लेखाङ्कन गर्ने नीति लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कुनै पनि आय/खर्चलाई सामान्यतया प्रोदभावी आधार (Accrual Basis) मा आय/खर्च जनाउनु पर्नेछ । यसरी लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आम्दानी/खर्च जनाउने सम्बन्धमा लिएको नीतिलाई आफ्नो लेखा नीतिमा स्पष्ट खुलाउनु पर्नेछ ।

**यस बैंकबाट “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८१
मा संशोधन/परिमार्जन/थप ।**

क्र.सं.	व्यवस्था नं.	विद्यमान व्यवस्था	संशोधित व्यवस्था
		यसरी लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आमदानी/खर्च जनाउने सम्बन्धमा लिएको नीतिलाई आफ्नो लेखा नीतिमा स्पष्ट खुलाउनु पर्नेछ ।	
४.	निर्देशन नं. ६/०८१ को १ को (५) मा संशोधन ।	(५) पदको दुरुपयोग गर्न नहुने सञ्चालक आफ्नो पद र नाम दुरुपयोग गरी कुनै पनि किसिमको व्यक्तिगत फाइदा हुने क्रियाकलापमा संलग्न हुन पाइने छैन । लघुवित्त वित्तीय संस्थाका सञ्चालक र निजका परिवारले समेत निज बहाल रहेको लघुवित्त वित्तीय संस्थासँग कारोबार गर्दा पारिवारिक सम्बन्धलाई जोड्न पाइने छैन । परिवारको विवरण खुलाई त्यस्ता परिवारले लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट कर्जा लिने भएमा सो सम्बन्धी छलफल र निर्णयमा संचालकले भाग लिन पाइने छैन । साथै, सामानहरूको खरिद बिक्री गर्दा शेयर लगायत अन्य प्रत्याभूतिहरूको कारोबारमा प्राथमिकता पाउन वा दिनका लागि पदको उपयोग गर्न पाइने छैन ।	(५) पदको दुरुपयोग गर्न नहुने सञ्चालक आफ्नो पद र नाम दुरुपयोग गरी कुनै पनि किसिमको व्यक्तिगत फाइदा हुने क्रियाकलापमा संलग्न हुन पाइने छैन । लघुवित्त वित्तीय संस्थाका सञ्चालक र निजका परिवारले समेत निज बहाल रहेको लघुवित्त वित्तीय संस्थासँग कारोबार गर्दा पारिवारिक सम्बन्धलाई जोड्न पाइने छैन । परिवारको विवरण खुलाई त्यस्ता परिवारले लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट कर्जा लिने भएमा सोसम्बन्धी छलफल र निर्णयमा संचालकले भाग लिन पाइने छैन । साथै, वस्तु तथा सेवा खरिद बिक्री गर्दा शेयरलगायत अन्य प्रत्याभूतिहरूको कारोबारमा प्राथमिकता पाउन वा दिनका लागि पदको उपयोग गर्न पाइने छैन ।

**यस बैंकबाट “घ” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८१
मा संशोधन/परिमार्जन/थप ।**

क्र.सं.	व्यवस्था नं.	विद्यमान व्यवस्था	संशोधित व्यवस्था
५.	निर्देशन नं. १२/०८१ को बुँदा नं. २ मा संशोधन ।	२. तरल सम्पत्ति सम्बन्धी व्यवस्था (१) सर्वसाधारणबाट निक्षेप परिचालन नगर्ने संस्थाले अधिल्लो महिनाको कुल बचत दायित्वको २.५ प्रतिशत तरल सम्पत्तिको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ । तरल सम्पत्ति भन्नाले देहाय बमोजिमको सम्पत्ति सम्भन्नु पर्दछ :- (घ) “क” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थामा निक्षेपको रुपमा रहेको मौज्दात । (२) तरल सम्पत्तिको गणना देहाय बमोजिम हुनेछ - (ख) “क” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थामा रहेको मुद्दती निक्षेपको हकमा बढीमा ९० प्रतिशतसम्म मात्र तरल सम्पत्तिमा गणना गर्नु पर्नेछ ।	२. तरल सम्पत्ति सम्बन्धी व्यवस्था (१) सर्वसाधारणबाट निक्षेप परिचालन नगर्ने संस्थाले अधिल्लो महिनाको कुल बचत दायित्वको २.५ प्रतिशत तरल सम्पत्तिको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ । तरल सम्पत्ति भन्नाले देहाय बमोजिमको सम्पत्ति सम्भन्नु पर्दछ :- (घ) “क”, “ख” र “ग” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्था (समस्याग्रस्त बाहेक) मा निक्षेपको रुपमा रहेको मौज्दात । (२) तरल सम्पत्तिको गणना देहाय बमोजिम हुनेछ - (ख) “क”, “ख” र “ग” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्था (समस्याग्रस्त बाहेक) मा रहेको मुद्दती निक्षेपको हकमा बढीमा ९० प्रतिशतसम्म मात्र तरल सम्पत्तिमा गणना गर्नु पर्नेछ ।
६.	निर्देशन नं. २०/०८१ बुँदा नं १५ हटाई क्रम संख्या मिलान ।	कोभिड १९ को फैलावट नियन्त्रण र त्यसबाट परेको असर न्यूनीकरण गर्न यस बैंकबाट जारी गरिएका परिपत्र, तथा सूचनाहरु अनुसूचि २१.२ मा एकीकृत गरिएको छ ।	हटाइएको ।
७.	अनुसूची-घ ६.१ मा संशोधन ।	उपर्युक्त सम्बन्धमा मले यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाको सञ्चालकको पदमा मिति २०६.../.....बाट वहाल गरेकोले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा २२ बमोजिम देहायका विषयहरुको बारेमा जानकारी गराएको छु ।	उपर्युक्त सम्बन्धमा मले यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाको सञ्चालकको पदमा मिति २०६.../.....बाट वहाल गरेकोले बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा २४ बमोजिम देहायका विषयहरुको बारेमा जानकारी गराएको छु ।